

Echt scheiden?

#laterregeljenu

Zie je veranderingen aankomen?

Deze infowijzer geeft inzicht in wat het voor je kan betekenen en bereid je voor op wat komen gaat.

surplus

Geld &
Recht

Inhoud

Scheiden kun je niet alleen	3
Mediator of Advocaat?	5
Wat kóst scheiden?	8
Alimentatie?	9
Afspraken over de kinderen?	10
• Omgangsrecht	10
• Omgangsregeling kinderen	10
• Co-ouderschap	11
• Ouderschapsplan	12
Verdeling van bezittingen en schulden?	13
Belastingen?	15
Wonen?	17
Toeslagen en tegemoetkomingen?	19
Pensioen?	21
Belangrijke websites	22
Aantekeningen	23

Scheiden kun je niet alleen

Vertel het je partner en zoek de juiste hulp voor je echtscheiding, denk aan een advocaat of echtscheidingsbemiddelaar of andere vorm van mediation. Check het stappenplan als je getrouwd bent. Bij uit elkaar gaan wanneer er geen huwelijk is vervallen stap 1, 4 en 5.

Mediator of advocaat?

Voor het maken van afspraken met je partner kun je een mediator, een gezamenlijke advocaat of een eigen advocaat in de arm nemen. Uiteindelijk moeten alle afspraken worden vastgelegd in een echtscheidingsconvenant. Als de echtscheiding is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand ben je officieel gescheiden.

Mediation bij scheiden

Een mediator moet je alleen inschakelen als jullie dat beide willen. Het inschakelen van een mediator kan in veel gevallen de echtscheiding wel een stuk gemakkelijker maken. Mediation wordt ook wel echtscheidingsbemiddeling genoemd.

Wat is mediation?

Mediation is het oplossen van een geschil door de partijen zelf, onder leiding van een onafhankelijke derde. Die onafhankelijke derde is de mediator. Hij of zij is opgeleid om in overleg met jullie, alle zaken te regelen die bij een echtscheiding komen kijken. Een mediator helpt je bij het maken van zakelijke afspraken en houdt rekening met de gevoelens van jullie allebei. Bij mediation wordt er over het algemeen afgesproken op neutraal terrein, bijvoorbeeld bij de bemiddelaar op kantoor.

Voordelen van mediation

Als je bij een echtscheiding tegenover elkaar in de rechtszaal staat, zal vaak één van jullie winnen en de ander verliezen. De kracht van mediation is dat er geen verliezers zijn. Bij mediation wordt er geprobeerd om geschillen samen op te lossen, zodat er een win-winsituatie ontstaat. Dit is wel zo prettig als jullie na de echtscheiding nog veel met elkaar te maken krijgen. Vooral als jullie samen kinderen hebben, is het belangrijk dat jullie ook na de echtscheiding nog samen door één deur kunnen. Bovendien is mediation goedkoper dan langdurige juridische procedures. Je spaart de kosten van een tweede advocaat uit.

Welke mediator?

Mediator is geen beschermd beroep. In principe mag iedereen zichzelf mediator noemen. Hierdoor zit er heel wat kaf tussen het koren en zijn er veel mediators actief die eigenlijk geen idee hebben waar ze mee bezig zijn. Het is dan ook belangrijk om bij de keuze van een mediator niet over één nacht ijs te gaan. Zorg ervoor dat het een mediator is, die de nodige opleidingen heeft gehad en goed weet hoe alles werkt. Ook is het belangrijk om allebei een goed gevoel te hebben bij de betreffende mediator. Alleen als je alle twee vertrouwen hebt in de onafhankelijkheid van de mediator heeft mediation kans van slagen.

Advocaat bij echtscheiding

Een advocaat is tijdens het proces van een echtscheiding onmisbaar. Hij of zij is de enige die jullie echtscheidingsconvenant kan indienen bij de rechter. Alleen bij het ontbinden van een geregistreerd partnerschap, waarbij geen minderjarige kinderen betrokken zijn, is geen advocaat verplicht. Bij alle andere vormen van echtscheiding is een advocaat wel verplicht. Ook na een mediation is dus helemaal aan het einde toch de inzet van een advocaat noodzakelijk. Aangezien deze dan niet veel meer hoeft te doen (enkel indienen bij de rechter) vallen deze kosten wel mee. De meeste mediators zijn zelf aangesloten bij een advocatenkantoor of hebben een advocaat in hun netwerk die het bekrachtigen kan regelen.

Advocaat bij echtscheiding inschakelen?

De keus wanneer je een advocaat wilt inschakelen, ligt volledig bij jezelf. Je kunt al in een vroeg stadium van je echtscheiding een advocaat inschakelen die je vertelt wat er allemaal geregeld moet worden. Het is belangrijk dat je kiest voor een advocaat die gespecialiseerd is in familierecht. De familierecht advocaat zal de verschillende stappen met je te doorlopen.

Top Tip

Jullie zijn pas officieel gescheiden als de uitspraak van de rechter is ingeschreven in de registers van de burgerlijke stand.

Grootste verschillen mediator en advocaat

Mediator Overleg onder begeleiding. Afspraken maken onder begeleiding. Communicatie direct met elkaar. Juridische en emotionele ondersteuning. Lang voortraject, kort juridisch traject. Sommige verzekeraars vergoeden mediation kosten.	Gezamenlijke advocaat Overleg zonder begeleiding. Afspraken maken zonder begeleiding. Communicatie direct met elkaar, zonder begeleiding. Juridische ondersteuning. Duur voortraject en juridisch traject onzeker. Grote kans dat alsnog voor eigen advocaten gekozen wordt.	Eigen advocaat Geen overleg. Niet zelf afspraken met je ex maken. Communicatie via advocaat. Juridische ondersteuning. Lange juridische trajecten.
Werkzaamheden Brengt acceptatieproces op gang. Geeft voorlichting over de procedure. Bemiddelt. Draagt ideeën aan. Creëert draagvlak. Zorgt voor harmonie. Bevordert snelle juridische afhandeling.	Werkzaamheden Maakt juridische gevolgen inzichtelijk. Maakt voor alle gezinsleden de rechten en plichten duidelijk. Zal jullie afspraken opnemen in het verzoekschrift.	Werkzaamheden Maximaal vechten voor jouw belang in de rechtszaal. Neemt je mee in het juridisch doolhof.
Doel Duurzame afspraken die draagvlak hebben voor de toekomst. ‘On speaking terms’ blijven. Juridische afhandeling echtscheiding.	Doel Juridische afhandeling van de echtscheiding.	Doel Juridische afhandeling van de echtscheiding. Jouw belang maximaal behartigen.
Kinderen Mediation is in het belang van de kinderen. Goede afspraken voor en over de kinderen (financiën, opvoedingstaken, omgangsregeling etc.).	Kinderen Verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de afspraken over en voor de kinderen ligt bij jullie.	Kinderen Afspraken worden in de rechtbank bepaald. Kinderen worden vaak door de rechtbank gehoord.

Top Tip
Het inschakelen van een mediator kan in veel gevallen de echtscheiding een stuk gemakkelijker maken.

Gezamenlijke advocaat

Als jullie ervoor kiezen een gezamenlijke advocaat in de arm te nemen, willen jullie niet tegenover elkaar in de rechtbank staan. Jullie willen dan samen de scheiding regelen. Houd goed in jullie achterhoofd dat een gezamenlijke advocaat geen mediator is.

Jullie advocaat zal de echtscheiding juridisch met jullie doornemen. Hij of zij zal duidelijk maken welke afspraken er in het verzoek tot echtscheiding moeten komen te staan en helpt jullie met het maken van alle nodige afspraken. Wanneer dit verzoek compleet is, stuurt jullie gezamenlijke advocaat dit naar de rechtbank. Ook behartigt hij of zij jullie beider belangen en wordt er geen partij gekozen voor één van jullie.

Eigen advocaat

Als jullie niet met elkaar om tafel kunnen om samen afspraken te maken, zijn jullie genoodzaakt allebei een eigen advocaat in de arm te nemen. Met je eigen advocaat bespreek je jouw voorstel om de echtscheiding te regelen. Je (ex-) partner doet dat vervolgens ook met zijn of haar eigen advocaat. De advocaten zullen proberen om tot overeenstemming te komen. Lukt dit niet, dan zullen beide advocaten strijden in het belang van hun eigen cliënt. Dit doen zij in de rechtbank.

Ondanks de nadelen, zoals de hoge kosten, is een eigen advocaat in sommige gevallen juist verstandig. Bijvoorbeeld als er sprake is van een eigen bedrijf, als er op huwelijkse voorwaarden getrouwd is of als er binnen het huwelijk grote vermogens aanwezig zijn. Afhankelijk van het inkomen, kunnen partijen in aanmerking komen voor toevoeging (Raad voor Rechtsbijstand) en bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage. Daarmee worden de kosten aanzienlijk lager. Voor een mediator kan eventueel een toevoeging worden aangevraagd.

Wat kóst scheiden?

Scheiden is niet gratis. Een advocaat kost geld en ook voor de uitspraak van een rechtbank moet je betalen. Het is natuurlijk mogelijk dat je daar niet genoeg geld voor hebt. Je kunt dan in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit wordt ook wel een toevoeging genoemd. De overheid betaalt dan een deel van de kosten van jouw echtscheiding. Kijk voor meer informatie op www.rvr.org

Wat kost een echtscheiding ongeveer?

De grootste kostenpost is je advocaat. Jij moet je eigen advocaat betalen en gemiddeld vraagt een advocaat 150 tot 200 euro per uur. Vaak kun je onderhandelen over het uurtarief. Als je echtscheiding niet al te ingewikkeld is, kun je misschien beter vooraf een vaste prijs afspreken. Die ligt meestal rond de 2500 euro. Hoe moeilijker de echtscheiding is, hoe meer uren de advocaat maakt. Op die manier kan een ingewikkelde echtscheiding zomaar tienduizenden euro's kosten.

Verder moet je ook voor een bezoek aan de rechtbank betalen. Dit heet griffierecht. Een deurwaardersexploot, een bezoekje van de deurwaarder aan je partner, kost ongeveer €60,-. Tenslotte kunnen daar nog de eventuele kosten van een notaris, een accountant of een therapeut bij komen.

Hoe houd ik de kosten zo laag mogelijk?

Het meeste geld ben je kwijt aan je advocaat, dus daar kun je ook het meeste op bezuinigen. Gebruik je advocaat niet om je verhaal kwijt te kunnen, daarvoor is hij veel te duur. Hij is er puur voor het behartigen van jouw belangen. Neem dus alleen contact met hem op als het echt nodig is en houd de contacten zo kort mogelijk. Waarschijnlijk probeert jouw advocaat ook om je in zo kort mogelijke tijd uit te leggen wat hij aan het doen is. Het is daarom belangrijk dat je goed voorbereid bent, zodat je het verhaal beter en sneller snapt.

Wat als je het niet kunt betalen?

Scheiden is een dure aangelegenheid en soms komt het voor dat iemand hier niet genoeg geld voor heeft. In dat geval kun je in aanmerking komen voor gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit wordt ook wel een toevoeging genoemd. Wanneer je een toevoeging krijgt, betaalt de overheid het grootste gedeelte van de kosten van de echtscheiding. Zelf betaal je dan alleen je eigen bijdrage.

Als aan het begin van je echtscheiding nog onduidelijk is wat je financiële positie is, kun je ook een voorlopige toevoeging krijgen.

Top Tip

Als aan het begin van je echtscheiding nog onduidelijk is wat je financiële positie is, kun je ook een voorlopige toevoeging krijgen.

Alimentatie?

Bij een echtscheiding moet je een financieel plan maken. Eén van de onderdelen daarvan is de alimentatieplicht en alles wat daarbij komt kijken.

Alimentatieplicht

Als je gaat scheiden hoeft je je niet meer aan de wettelijke regels van het huwelijk te houden. Er is echter één uitzondering: de onderhoudsverplichting. Ook al ben je gescheiden, je blijft een periode verplicht om financieel voor elkaar te zorgen (alimentatieplicht).

Alimentatieduur

Je kunt afspreken wat jullie willen, zolang je het er beiden mee eens bent. Pas wanneer je hier niet uitkomt, spelen de wettelijke regels over de duur een rol. Voorheen betaalde je ex-partner normaal gesproken twaalf jaar lang alimentatie. Dit was zo in de wet bepaald. Sinds 1 januari 2020 is deze wettelijke termijn teruggebracht naar 5 jaar. Er is een aantal uitzonderingen. Wanneer je als partner die de alimentatie ontvangt boven de 50 jaar bent en langer dan 15 jaar getrouwd, dan wordt de termijn 10 jaar. Wanneer er kinderen jonger dan 12 jaar zijn, blijft de maximale termijn voor partneralimentatie 12 jaren totdat het jongste kind 12 jaar is. En wanneer jullie langer dan 15 jaar getrouwd zijn geweest en de partner die de alimentatie ontvangt, ontvangt binnen 10 jaar de AOW leeftijd, dan is de alimentatieplicht in ieder geval 5 jaar en loopt daarna door tot de AOW leeftijd. Als je opnieuw gaat trouwen of samenwonen, heb je geen recht meer op alimentatie.

Alimentatieberekening

Het bedrag dat je ex-partner aan jou moet betalen of wat jij moet betalen aan je ex-partner, wordt berekend in een aantal stappen. Eerst wordt gekeken wat het netto-inkomen van je ex-partner is. Dan wordt berekend

hoeveel geld je ex-partner zelf nodig heeft. Dat noem je het draagkrachtloos inkomen. Als je dit bedrag van het netto-inkomen afhaalt, houd je een bedrag over, de draagkrachtruimte. Dit bedrag wordt tussen jullie verdeeld.

Alimentatie afspraken

Bij de echtscheiding spreken jij en je ex-partner af hoeveel alimentatie je ex-partner moet betalen. Dit doe je meestal in overleg met je advocaat of bemiddelaar. Stel dat je afsprekt dat je partner straks geen alimentatie hoeft te betalen, dan kun je daar altijd op terugkomen. Mocht je bijvoorbeeld na een tijd je baan verliezen en alsnog geld nodig hebben, dan kun je de ander nog steeds om alimentatie vragen. Als je er samen niet uitkomt, moet de rechter beslissen. Wanneer je een beroep moet doen op een bijstandsuitkering wordt de mogelijkheid van het ontvangen van alimentatie gezien als een voorliggende voorziening. Dit gaat voor jullie afspraak over het niet willen ontvangen van alimentatie.

Alimentatie afspraken via de rechter

Soms lukt het niet om samen afspraken over de alimentatie te maken. Sommige stellen hebben erge ruzie of willen elkaar niet meer spreken. In zulke gevallen bestaat er de mogelijkheid om naar de rechter te stappen. De hoogte van de alimentatie wordt dan vastgesteld door de rechter. De rechter houdt in zijn berekening en afweging rekening met de vastgestelde (wettelijke) tremanormen.

Kinderalimentatie

Je moet als ouders financieel voor je kinderen zorgen totdat ze 21 jaar zijn. Je meerderjarig kind heeft dus ook zelf recht op alimentatie. Als je kind van 18, 19 of 20 jaar zelf genoeg geld gaat verdienen, en dus voor zichzelf kan zorgen, kun je de alimentatiebetaling in overleg stoppen.

Alimentatie in natura

Je ex-partner kan, in overleg met jou, ervoor kiezen de alimentatie in natura uit te betalen. Deze betaalt dan bijvoorbeeld de huur van jouw huis.

Afspraken over de kinderen?

Omgangsrecht

Kinderen hebben recht op contact met beide ouders. Ook al woont het kind bij jou, hij of zij heeft het recht om de andere ouder te zien. Sterker nog er is zelfs een verplichting tot omgang met het kind. De rechter kan op verzoek een regeling over dit omgangsrecht vaststellen. Als het jullie niet lukt om goede afspraken te maken over een omgangsregeling, zullen jullie naar de rechter moeten. Realiseer je dan dat kinderen van twaalf jaar of ouder gehoord zullen worden door de rechtbank. De rechter wil namelijk weten hoe het kind denkt over de omgangsregeling vóór er een afspraak opgelegd wordt. De rechter zal jullie kind uitnodigen om in de rechtbank zijn mening te geven. Wil het kind dit niet, dan mag hij ook schriftelijk zijn mening geven. Het kan voor een kind lastig zijn om op deze manier te laten weten wat hij het liefst wil. Je zadelt je kind op met jullie probleem. Probeer er daarom altijd eerst samen uit te komen zonder rechter. Een mediator kan jullie hierbij helpen.

Omgangsregeling kinderen

Omdat je als ouder recht hebt op omgang met je kinderen, moeten jullie een omgangsregeling opstellen. Die regeling komt in het ouderschapsplan te staan.

Wat is een omgangsregeling?

In een omgangsregeling, oftewel bezoeksregeling, staan alle afspraken over de omgang met de niet-verzorgende ouder. De verzorgende ouder is de ouder die de meeste zorg- en opvoedingstaken op zich neemt en waar de kinderen de meeste tijd verblijven. Deze omgangsregeling kunnen jullie zelf vormgeven. Jullie moeten zelf afspraken maken over wanneer en hoe vaak de kinderen bij de niet-verzorgende ouder zijn. Lukt het niet om er samen

uit te komen, dan bespreekt de rechter het Uniforme Hulpaanbod (UHA) met beide partijen. Deze hulpverlening is meestal gericht op de ouders maar kan in sommige gevallen ook voor het kind alleen of samen met de ouders zijn.

Hoe houd ik mijn partner aan de omgangsregeling?

Een bestaande omgangsregeling is moeilijk aan te passen of te beëindigen. Je zult zwaarwegende argumenten moeten hebben om de rechter te overtuigen. Zo moet bijvoorbeeld je ex-partner zich al lange tijd structureel niet aan de afspraken hebben gehouden.

Als je op korte termijn een besluit van de rechter nodig hebt, zul je een kortgeding-procedure moeten opstarten. Een kortgedingprocedure is een versnelde procedure waarin de rechter een voorlopige uitspraak doet. De rechter kan bijvoorbeeld beslissen dat je kind volgende maand wel mee op vakantie mag met de niet-verzorgende ouder.

Omgangsregeling wijzigen

Wanneer een omgangsregeling niet werkt, zorgt dit voor veel onrust bij zowel jullie als ouders, als bij de kinderen. Het is dan mogelijk om de omgangsregeling te wijzigen. Een omgangsregeling kan om meerdere redenen niet werken. De meest voorkomende redenen zijn:

- 1 Eén van de ouders houdt zich niet aan afspraken.
- 2 Eén van de ouders verhuist naar ander deel van het land.
- 3 De omgangsregeling niet werkt voor de kinderen.
- 4 De behoeften van de kinderen veranderen omdat ze ouder worden.

Hoe wijzig je de omgangsregeling?

Een omgangsregeling wijzigen kan, maar hoe gaat dit in z'n werk? Wanneer je samen de omgangsregeling wilt laten wijzigen, dan is het verstandig om hiervoor de hulp in te roepen van een mediator. De mediator zal samen met jullie kijken wat er is veranderd nadat jullie uit elkaar zijn gegaan. Ieder kan zijn/haar wensen kenbaar maken en de mediator zal proberen om de wensen naadloos op elkaar aan te sluiten. De gemaakte afspraken worden vervolgens vastgelegd. Wanneer de omgangsregeling aangepast wordt, moet vaak ook het alimentatiebedrag worden aangepast. Hiervoor zal de mediator (opnieuw) een draagkrachtberekening maken.

Vaak is er echter maar één ouder ontevreden over de omgangsregeling. Dit meestal omdat de andere ouder zich hier niet aan houdt. Lukt het niet om samen bij een mediator tot nieuwe afspraken te komen, dan kun je ook een advocaat in de arm nemen om een wijziging van de omgangsregeling af te dwingen.

Co-ouderschap

Co-ouderschap betekent dat ouders die niet meer bij elkaar zijn, wel samen voor de kinderen zorgen. In de praktijk is co-ouderschap een ouderschapsregeling waarbij ouders de kosten en zorg- en opvoedingstaken gelijk verdelen. Dit houdt in dat de kinderen ongeveer even vaak bij de moeder als bij de vader zijn. De manier waarop dit wordt ingedeeld staat vrij. Kenmerkend voor co-ouderschap is dat beide ouders betrokken zijn bij de dagelijkse bezigheden van de kinderen. De kinderen maken deel uit van twee huishoudens en wonen om en om bij jou en je ex-partner. Gezamenlijk gezag is bij co-ouderschap meestal wel handig. Het is niet verplicht, maar het is het prettigst als beide ouders evenveel te zeggen hebben over de kinderen.

Past co-ouderschap bij ons?

De belangrijkste voorwaarde om co-ouderschap tot een succes te maken is dat er goed overleg mogelijk is. Hierbij moeten jullie beiden de juiste instelling hebben en bereid zijn om elkaar nog regelmatig te zien en te spreken. Daarnaast is de mening van de kinderen belangrijk. Zij moeten met deze regeling om kunnen gaan. Sommige kinderen kunnen er niet tegen dat ze geen vaste plek hebben, andere kinderen vinden dit geen probleem. Het is van belang dat de kinderen er geen ernstige negatieve

gevolgen van ondervinden. Houd er rekening mee dat naarmate de kinderen ouder worden, zij steeds meer zelf zullen gaan bepalen bij wie ze willen zijn en wanneer.

Co-ouderschap en alimentatie

Bij co-ouderschap gelden er andere regels op het gebied van alimentatie, dan bij andere omgangsregelingen. Je kunt hier op verschillende manieren mee om gaan. Als er een echte 50/50 verdeling is van de zorg van de kinderen kun je ervan uit gaan dat jullie allebei gelijke kosten hebben. Degene met het hoogste inkomen kan deze kosten makkelijker dragen dan degene met het laagste inkomen. Het is dan ook gebruikelijk dat degene met het hoge inkomen toch nog een stukje alimentatie betaald aan degene met het lage inkomen. Een andere mogelijkheid is het openen van een kinderrekening, waar jullie allebei maandelijks een bedrag op storten (naar rato) en waar ook bijvoorbeeld de kinderbijslag op wordt gestort. Zo hebben jullie allebei zicht op de uitgaven en kunnen jullie allebei eens met de kinderen de stad in om nieuwe kleren te kopen. Natuurlijk kunnen jullie hier ook van afwijken en hele andere afspraken maken.

Co-ouderschap beëindigen

Co-ouderschap is een mooi streven, maar in sommige gevallen werkt het gewoonweg niet. Van goed overleg is geen sprake, afspraken worden niet nageleefd of er zijn andere discussies die het voortzetten van het co-ouderschap in de weg staan. Ook kan het zijn dat de kinderen problemen hebben met het co-ouderschap. Toch is het vaak lastig om een co-ouderschap te beëindigen.

Top Tip

Omdat je als ouder recht hebt op omgang met je kinderen, moet er een omgangsregeling opgesteld worden. Die regeling komt in het ouderschapsplan te staan.

Co-ouderschap kan op de volgende manieren worden beëindigd:

- Wanneer jullie kind zelfstandig gaat wonen (het ouderlijk gezag hoeft dan nog niet te eindigen) of achttien is en aangeeft geen co-ouderschap meer te willen.
- Wanneer jullie als ouders weer samen gaan wonen.
- Als één van jullie verhuist waardoor het co-ouderschap niet meer op dezelfde manier kan worden voortgezet.

Let op: als ouders samen het gezag hebben – wat zo is bij co-ouderschap – mag één van beide ouders niet zonder toestemming van de ander verhuizen. Dit kan namelijk betekenen dat de andere ouder de kinderen daardoor minder zal zien. Hierdoor kan het co-ouderschap in het gedrang komen.

- Op verzoek van jullie kind.
- Bij overlijden.
- In goed overleg.
- Via een advocaat en de rechter.

Ouderschapsplan

Het ouderschapsplan is een verplichte regeling waarin ouders die gaan scheiden afspraken vastleggen over hun minderjarige kinderen.

In de volgende gevallen is een ouderschapsplan verplicht:

- Bij echtscheiding.
- Als jullie willen scheiden van tafel en bed.
- Bij een verzoek tot beëindiging van een geregistreerd partnerschap.
- Voor ouders met gezamenlijk ouderlijk gezag, die uit elkaar gaan.

Het doel van het opstellen van een ouderschapsplan is dat ouders in een vroeg stadium gaan nadenken over de consequenties van de echtscheiding voor hun kinderen. Het plan verplicht ouders goede afspraken te maken, voor nu en voor de toekomst.

Inhoud ouderschapsplan

In het ouderschapsplan moeten afspraken staan over jullie minderjarige kinderen. De invulling van het plan mogen jullie samen bepalen. Er zijn echter wel een aantal minimeisen over de inhoud. Jullie moeten in ieder geval afspraken maken over:

- De verdeling van de zorg- en opvoedingstaken.
- De omgang met het kind (het kind heeft recht op contact met beide ouders).
- De manier waarop je elkaar informeert over de ontwikkeling van jullie kind.
- De kosten van de verzorging en opvoeding van jullie minderjarige kind (kinderalimentatie).
- Hoe je met elkaar overlegt over belangrijke zaken die jullie kind aangaan.

Ook moeten jullie samen zorgen dat formele zaken goed geregeld worden. Denk bijvoorbeeld aan de inschrijving bij de gemeente of het aanvragen van een paspoort of visum.

Ook over situaties in de toekomst moeten jullie nu afspraken maken. Denk daarbij aan situaties als:

- Slechte prestaties op school, leerondersteuning.
- Schoolkeuze.
- Sportkeuzes.
- Volmacht in kritieke situaties.
- Behandeling bij ziekte.
- Normen en waarden.
- Opvoeding (zakgeld, bedtijden, wat mag wel en wat mag niet).
- Kosten als het kind gaat studeren.

Vergeet daarnaast niet af te spreken om periodiek het ouderschapsplan door te nemen. Jullie kind gaat nu misschien nog niet stappen op zaterdagavond, maar die situatie kan veranderen. Besluit tegen die tijd welke afspraken daarover gemaakt worden.

Verdeling van bezittingen en schulden?

Koophuis of huurhuis

Een huis heeft vaak een emotionele waarde. Maar een koophuis is ook gewoon een zaak die geld waard is. En de waarde ervan moet dus verdeeld worden als je gaat scheiden. Bij gemeenschap van goederen krijgt ieder de helft van de waarde toebedeeld. Bij overwaarde moet de winst bij verkoop met elkaar gedeeld worden. Bij onderwaarde moet de schuld verdeeld worden. Bij huwelijkse voorwaarden kan bepaald zijn hoe de woning verdeeld moet gaan worden.

“Wie blijft in het huis wonen?

Gaat woning verkocht worden?

Kom je hier niet uit, dan bepaalt de rechter dit.”

Boedelverdeling

Met de inboedel wordt bedoeld: alles wat in de woning, schuur, garage en tuin staat, ligt of hangt. Een boedelverdeling is niet gemakkelijk. Hoe pak je dat aan? Wat doe je met spullen met een emotionele waarde of bijvoorbeeld met ‘verknochte goederen’ (zoals sieraden en kleding).

- 1 Maak een inventarisatie.
- 2 Bepaald de waarde van de inboedel.
- 3 Maak de daadwerkelijke verdeling.
- 4 Is er een groot verschil in waarde?

Jullie denken hier beiden wellicht anders over. Ook hier kan een mediator goed bij ondersteunen.

Schulden en leningen

Bij een echtscheiding moeten ook de schulden en leningen verdeeld worden. Een hypothecaire lening wordt afgelost door de verkoop van het huis of wordt overgenomen door degene die blijft wonen in de echtelijke woning. Maar hoe zit het met andere schulden? Hoe ga je die verdelen? In de meeste gevallen komt het erop neer, dat degene met het hoogste inkomen de leningen of schulden gaat afbetalen.

Toch ben je als echtpaar wel **hoofdelijk aansprakelijk** wanneer je in gemeenschap van goederen bent getrouwd. Deze aansprakelijkheid geldt sowieso wanneer het bijvoorbeeld gaat om een lopend krediet of een persoonlijke lening. Stel dat je ex een auto op afbetaling heeft gekocht, dan kan de schuldeiser jullie er toch allebei op aanspreken. Ook al spreken jullie onderling af dat één van jullie deze schuld op zich neemt, op papier blijven jullie allebei aansprakelijk. Deze aansprakelijkheid kan alleen weggenomen worden in overleg met de schuldeiser.

Bij een echtscheiding moeten de gemeenschappelijke schulden verdeeld worden. Wanneer je in **gemeenschap van goederen** getrouwd bent, worden de schulden gedeeld, ieder krijgt de helft. Zelfs schulden, die één van jullie voor het huwelijk is aangegaan.

Vanaf het moment dat het verzoekschrift tot echtscheiding wordt ingediend, blijft alles wat men daarna aan vermogen of schulden verwerft dus privé. Voordeel hiervan is dat een toekomstige ex-partner eerder een nieuw huis kan kopen zonder dat deze in de gemeenschap van goederen valt. Daarnaast zijn de echtgenoten dus niet langer (hoofdelijk) aansprakelijk voor schulden die de andere aangaat nadat het verzoek tot echtscheiding is ingediend.

Mocht je op **huwelijkse voorwaarden** getrouwd zijn, dan is de verdeling zoals deze is vastgelegd in de akte. Ook kan in de huwelijkse voorwaarden vastgelegd zijn, dat jullie een schuld op beider naam zijn aangegaan. Stel nu dat één van beiden de schuld

Top Tip

Een hypothecaire lening wordt afgelost door de verkoop van het huis of wordt overgenomen door degene die blijft wonen in de echtelijke woning.

overneemt bij een echtscheiding, dan moet hiervoor toestemming gevraagd worden aan de schuldeiser.

Alle schulden moeten verdeeld worden. Schulden die zijn aangegaan tijdens het huwelijk en de schulden die gemaakt zijn voor het huwelijk. De hoogte van de schuld wordt bepaald op de dag van de ontbinding van het huwelijk. Om te voorkomen dat je ook nog opdraait voor toekomstige schulden, kun je via een advocaat een **voorlopige voorziening** aanvragen. De rechter neemt dan een voorlopige beslissing.

Het is verstandig afspraken over de verdeling van de schulden vast te leggen in het echtscheidingsconvenant. In eerste instantie gelden de afspraken alleen tussen jullie beiden. Een schuldeiser moet toestemming geven voor de overname van de schuld door één van de partijen. Gaat hij akkoord, dan is de andere partij ontslagen van zijn of haar hoofdelijke aansprakelijkheid en kan niet meer aangesproken worden om de gehele schuld te betalen.

Eigen bedrijf

Scheiden en de bezittingen verdelen is een hele klus. Heeft één van jullie een eigen bedrijf, dan zitten er nog wat meer haken en ogen aan. Schakel dan een specialist in.

Verzekeringen

Bij de verdeling van je eigendommen denk je al snel aan je huis of televisie. Maar er valt meer te verdelen. Je hebt er misschien nooit aan gedacht, maar verzekeringen kunnen ook een waarde hebben. Niet alles is altijd even duidelijk wanneer het gaat om verzekeringen. Om het overzichtelijk te houden moet je jezelf de volgende vragen stellen:

Welke verzekeringen hebben een waarde?

Maak voor jezelf een overzicht met daarop de waardeverzekeringen. Aan deze verzekeringen is een waarde gekoppeld. Deze waarde is gedurende de looptijd opgebouwd en moet bij een echtscheiding verdeeld worden. Hierbij moet je denken aan een levensverzekering, lijfrentepolis of kapitaalverzekering.

Welke verzekeringen moeten gewijzigd worden?

Er zijn ook verzekeringen die niet meteen geld waard zijn, maar die je wel moet wijzigen als je gaat scheiden. Na je echtscheiding is het mogelijk dat je bijvoorbeeld een opstalverzekering of een autoverzekering niet meer nodig hebt, omdat je simpelweg geen eigen huis of auto meer hebt.

Schadeverzekeringen zoals de opstal-, woonhuis- en inboedelverzekering hebben geen afkoopwaarde, maar je moet wel beslissen wie de verzekeringen overneemt. En daarmee wie de rechten en de plichten van de polis (verzekering) in handen krijgt na de echtscheiding. Als je lange tijd autorijdt zonder schade op te lopen, krijg je van je verzekeringsmaatschappij korting op de premie. Dit noem je no-claim korting. Deze no-claim korting vertegenwoordigt ook een waarde, zeker als je zelf auto wilt blijven rijden. Overleg met de verzekeringsmaatschappij of je hetzelfde no-claim percentage kunt behouden.

Belastingen?

Voor de Belastingdienst ben je gescheiden/geen fiscale partners meer wanneer je niet meer op hetzelfde adres ingeschreven staat en het verzoek tot echtscheiding is gedaan.

Als je gescheiden bent, heb je geen fiscaal partnerschap meer en dus geen gemeenschappelijke inkomsten en aftrekposten. Jij en je partner moeten dan ieder afzonderlijk belastingaangifte doen. Je kunt er ook voor kiezen om in het jaar van de echtscheiding nog wel fiscale partners te zijn.

Je mag dan in de belastingaangifte inkomsten en aftrekposten verdelen. De manier waarop jullie deze verdeling maken, kan van invloed zijn op de belasting die je betaalt of terugkrijgt. Iedere verdeling mag, als het totaal maar op 100% uitkomt. De belastingaangifte invullen in het jaar van echtscheiding is altijd best lastig. Je hebt bepaalde gegevens van je ex-partner nodig (digiD code, Burger-servicenummer, inkomen) ook al doe je niet gezamenlijk de aangifte.

Aftrekposten

In het algemeen kun je ervan uitgaan dat kosten die je moet maken voor het verkrijgen van partneralimentatie, aftrekbaar zijn voor de belasting.

Welke kosten zijn wél aftrekbaar?

Betaal je partneralimentatie? Dan mag je die partneralimentatie in je aangifte inkomstenbelasting aftrekken als 'Betaalde partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen'. Het maakt niet uit of je de alimentatie via de rechter hebt geregeld of rechtstreeks met je ex-partner.

Sinds 2020 kun je minder partneralimentatie aftrekken van de belasting. Betaalde partneralimentatie is vanaf 2023 nog aftrekbaar tegen 37,05%.

Verder mag je de volgende onderhoudsverplichtingen aftrekken:

- Periodieke betalingen van partneralimentatie en de losse aanvullingen daarop.
- Een afkoopsom van partneralimentatie aan je ex-echtgenoot of een koopsom voor een lijfrente die je hiervoor hebt gestort bij een verzekeraar.
- Ouderdomspensioen dat je als partneralimentatie doorbetaalt.
- Betalingen voor de verrekening van pensioenrechten, lijfrenten en andere inkomensvoorzieningen waarvan je de betaalde premies eerder hebt afgetrokken.
- Bijstand die de Sociale Dienst aan je ex-partner betaalt en op jou heeft verhaald.
- Andere onderhoudsverplichtingen, zoals pensioenbetalingen aan vroeger huispersoneel of periodieke betalingen voor verplichtingen tot schadevergoeding.
- Een deel van het eigenwoningforfait, wanneer je ex-partner in de eigen woning blijft wonen.

Welke kosten zijn niet aftrekbaar

De volgende kosten zijn niet aftrekbaar:

- Advocaat- en proceskosten om de kinderalimentatie vast te stellen, te verlagen of te beëindigen.
- Pensioenrechten die een pensioenfonds direct aan je ex-partner uitkeert.
- De kosten van de echtscheidingsprocedure.

Belasting betalen over alimentatie?

Ontvang je partneralimentatie, dan wordt dat gezien als inkomen en daar moet je dus belasting over betalen. Dit inkomen moet ook vermeld worden bij de aanvraag en wijziging van zorg- en huurtoeslag.

Kinderalimentatie wordt door de Belastingdienst niet als inkomen gezien. Ontvang je als ouder kinderalimentatie, dan hoeft je daar geen belasting over te betalen.

Heffingskortingen

Heffingskortingen zijn kortingen op je inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Afhankelijk van je persoonlijke situatie heb je recht op deze kortingen. Ga je scheiden, dan heeft dat gevolgen voor je **heffingskortingen**. Enkele kortingen waarmee je te maken krijgt, zijn de algemene heffingskorting en inkomensafhankelijke combinatiekorting. Informeer bij een specialist welke kortingen in jouw situatie gelden of juist komen te vervallen door de echtscheiding.

Toeslagen

Als je toeslagen ontvangt en gaat scheiden, dan zullen de toeslagen ook veranderen. Ook kan het zijn dat je na de echtscheiding ineens recht hebt op meer toeslagen. Op www.toeslagen.nl kunt je precies bekijken hoe jouw situatie eruit komt te zien. Eén van de toeslagen is het kindgebonden budget. Dit is de enige toeslag die ook rechtstreeks invloed heeft op de berekening van de alimentatie.

Wonen?

Als jullie gaan scheiden, zul je moeten beslissen wat er gaat gebeuren met jullie woning. De beslissing over jullie woning heeft ook fiscale gevolgen. Als jullie in een huurwoning wonen, gelden er andere fiscale regels dan bij een koopwoning.

Scheiden en de koopwoning

Als je besluit in jullie koopwoning te blijven wonen, moet je ook de hypotheeklasten van de woning op je nemen. Is er sprake van een overwaarde, dan moet je de hypotheek waarschijnlijk verhogen om de uitkoopsom aan je ex-partner te kunnen betalen. De Belastingdienst ziet deze hypotheekverhoging als geld, dat je uitgeeft voor de aankoop van een eigen woning. De extra hypotheekrente die je daardoor betaalt, is aftrekbaar.

Ook moet je goed te laten kijken naar de verzekeringen of rekeningen die bij de hypotheek horen. Heb je een bankspaarrekening of verzekering waarmee je de hypotheek in de toekomst kunt aflossen? Dan staat deze vaak op naam van beide partners. Dit moet bij echtscheiding dus ook aangepast worden. De opgebouwde waarde moet tussen de partners verdeeld worden. Waarschijnlijk heb je ook een overlijdensrisicoverzekering. Deze keert uit wanneer je partner komt te overlijden. De vraag is of je deze verzekering nog op dezelfde manier wilt voorzetten. Denk ook aan het aanpassen van de opstal- en inboedelverzekering.

Vergoedingsrechten voor 2012

Als je vóór 2012 samen een huis hebt gekocht en jij brengt meer eigen geld in dan jouw partner, heb jij nog geld van jouw partner tegoed. Deze vergoedingsvordering vóór 2012 tussen echtgenoten is een **nominale vordering**. Dit betekent dat er geen rente over de vergoeding is verschuldigd. In het geval van de woning, daalt of stijgt het bedrag dus **niet mee met de waarde van de woning**.

Vergoedingsrechten na 2012

Vanaf 1 januari 2012 is in de wet bepaald dat voor onderlinge vergoedingsrechten de zogenaamde beleggingsleer geldt (tenzij jullie iets anders zijn overeengekomen). Voor vergoedingsrechten die na 1 januari 2012 zijn ontstaan, heb je dus niet alleen recht op teruggave van het geïnvesteerde bedrag, **maar ook op de waardeontwikkeling van het goed**. De nominale vergoeding komt hiermee te vervallen. Als je vóór 2012 eigen geld hebt geïnvesteerd in een woning en deze is ondertussen in waarde gestegen of gedaald, is het raadzaam om te kijken wat hierover is afgesproken in jullie huwelijkse voorwaarden.

Scheiden en de huurwoning

Als één van jullie na de echtscheiding in de huurwoning blijft wonen, terwijl de ander de huur betaalt, heeft dit gevolgen voor de belasting. Als je namelijk de huur voor je ex-partner betaalt, wordt dit gezien als een vorm van alimentatie. Degene die de huur betaalt, mag dit opgeven als aftrekpost. Voor degene die de huur ontvangt, moet dit bedrag gezien worden als inkomen.

Woning en alimentatie

Alimentatie betalen aan je ex-partner is aftrekbaar. Ook als de alimentatiebetaler meebetaalt aan de hypotheekrente van de voormalig gezamenlijke woning, blijft dit aftrekbaar. De alimentatiebetaler kan op deze manier nog twee jaar de hypotheekrente als vorm van alimentatie aftrekken. Je ex-partner moet wel zijn of haar deel van het eigenwoningforfait aangeven bij de Belastingdienst en jij zult de woning als hoofdverblijf moeten blijven gebruiken.

Eigenwoningreserve

Als jullie door de echtscheiding genoodzaakt zijn de gezamenlijke woning te verkopen, kan er sprake zijn van een overwaarde uit de woning. Die overwaarde moeten jullie verdelen. Bij de Belastingdienst valt overwaarde onder de 'eigenwoningreserve'. Een eigenwoningreserve kan bij aankoop van een nieuwe woning de mogelijkheden voor renteaftrek beperken.

Met die beperking krijg je te maken, als je binnen vijf jaar opnieuw een eigen woning koopt. Je moet het volledige bedrag aan eigenwoningreserve (jouw deel van de overwaarde) investeren in de nieuwe woning, om over dit bedrag hypotheekrente te mogen aftrekken. De eigenwoningreserve vervalt na die vijf jaar. Koop je een woning onder het bedrag van de eigenwoningreserve, dan kom je altijd in aanmerking voor hypotheekrenteaftrek.

Toeslagen en tegemoetkomingen?

Als je voordat je ging scheiden recht had op bepaalde toeslagen of tegemoetkomingen, kan dit veranderen na je echtscheiding. Het kan ook zo zijn dat je door je echtscheiding ineens wél recht hebt op bepaalde toeslagen. Hoe zit het met je recht op toeslagen van de Sociale Verzekeringsbank, de Belastingdienst en de gemeente nadat je bent gescheiden?

Kinderbijslag

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) betaalt de kinderbijslag uit. De kinderbijslag is een overheidsbijdrage die los staat van het inkomen. De SVB keert de kinderbijslag uit aan de ouder waar het kind woont. Woont jullie zoon of dochter om beurten bij jou en je ex-partner, dan ziet de SVB dit als co-ouderschap en wordt de kinderbijslag tussen jullie verdeeld. Van deze verdeling wordt alleen afgeweken als jullie daar zelf schriftelijke afspraken over hebben gemaakt in bijvoorbeeld het **ouderschapsplan**, of als de rechter anders heeft besloten in zijn uitspraak.

Kindgebonden budget

De Belastingdienst betaalt, afhankelijk van je inkomen, het kindgebonden budget uit. De Belastingdienst kan het kindgebonden budget voor een kind niet over beide ouders verdelen. Alleen de aanvrager van de kinderbijslag kan het kindgebonden budget krijgen. De verdeling van het kindgebonden budget moeten jullie onderling zelf regelen. De Hoge Raad heeft op 9 oktober 2015 besloten dat het kindgebonden budget niet op de alimentatiebehoefte van het kind in mindering mag worden gebracht. Het kindgebonden budget moet worden mee-

genomen bij de berekening van de draagkracht van de ouder die dit budget ontvangt. Dit geldt voor alle zaken vanaf 1 januari 2013. Dit betekent dat in veel gevallen een herziening mogelijk is.

Kinderopvangtoeslag

Voor de kinderopvangtoeslag hanteert de Belastingdienst weer andere regels. Deze toeslag kun je alleen krijgen als je werkt of een opleiding volgt. Zorgen jij en je ex-partner ieder een deel van de week voor de kinderen middels co-ouderschap? Dan moeten jullie beiden de kinderopvangtoeslag aanvragen voor jullie eigen deel van de kosten.

Advies: Hebben jullie co-ouderschap afgesproken en meer dan twee kinderen? 'Verdeel' ze dan tussen jou en je ex-partner. Je schrijft bijvoorbeeld je zoon in op jouw adres en je dochter op dat van je ex-partner. Zo kun je allebei de inkomensafhankelijke tegemoetkomingen aanvragen.

Bijstandsuitkering

Als je na de echtscheiding niet meer in je eigen levensonderhoud kunt voorzien, kun je een bijstandsuitkering aanvragen. Ontvang je tijdens je echtscheiding al een bijstandsuitkering? Je moet de echtscheiding dan melden bij de gemeente waar je woont of gaat wonen. De gemeente beoordeelt opnieuw of je afzonderlijk van je ex-partner nog recht hebt op de bijstandsuitkering.

Let op: Misschien ontvang je door je echtscheiding veel geld. Bijvoorbeeld door verdeling van vermogen of de overwaarde van het huis. Dit kan ervoor zorgen dat je geen recht (meer) hebt op een bijstandsuitkering.

Zorgtoeslag en huurtoeslag

Zorgtoeslag en huurtoeslag zijn inkomensafhankelijke toeslagen die worden uitbetaald door de Belastingdienst. Ook de hoogte van je vermogen/spaargeld is van belang. Na je echtscheiding verandert de gezinssamenstelling en daardoor ook het totale inkomen. Je komt in aanmerking voor huurtoeslag als je in een huurwoning woont en je inkomen en de huur onder een bepaald bedrag blijven. Voor zorgtoeslag is alleen de hoogte van het inkomen van belang. Je kunt bij de Belastingdienst terecht voor het aanvragen van huur- en zorgtoeslag.

Tegemoetkoming ouders

De Dienst Uitvoering Onderwijs (afgekort DUO, voorheen de IB-Groep) verstrekt de tegemoetkoming ouders. Die bestaat uit de tegemoetkoming schoolkosten en de tegemoetkoming les- en cursusgeld. De ouder bij wie het kind op 1 augustus van het nieuwe schooljaar staat ingeschreven, kan de tegemoetkomingen aanvragen. Deze tegemoetkomingen zijn inkomensafhankelijk.

Pensioen?

Jullie gaan scheiden. Dat is een ingrijpende beslissing met veel gevolgen. Je weet dat je afspraken moet maken over je kinderen, de alimentatie, je huis en over de verdeling van jullie bezittingen. Maar waar je misschien niet direct aan denkt, is het pensioen dat jullie hebben opgebouwd tijdens jullie huwelijk. Dit opgebouwde pensioen moet namelijk ook verdeeld worden. Je verdeelt het pas wanneer je echt met pensioen gaat, maar je kunt nu al samen afspraken maken over die verdeling.

Het te verdelen pensioen is te splitsen in het **ouderdomspensioen** en het **nabestaandenpensioen**. Het basispensioen (AOW) hoeft je niet te delen met je ex-partner.

Ouderdomspensioen

Ook als jullie gescheiden zijn, heb jij recht op een deel van het pensioen van je ex-partner. Dit staat in de Wet verevening pensioenrechten. Je krijgt, tenzij je iets anders afgesproken hebt, de helft van het pensioen dat je partner tijdens jullie huwelijk heeft opgebouwd. Overigens heb je geen rechter nodig om dit te regelen.

Nabestaandenpensioen

Naast een ouderdomspensioen kun je ook een nabestaandenpensioen opbouwen. Komt je partner te overlijden, dan wordt het pensioen uitgekeerd aan de nabestaanden. Overlijdt je partner nadat jullie gescheiden zijn, dan krijg je een bijzonder nabestaandenpensioen uitgekeerd.

Verevening pensioenrechten

In deze wettekst staat dat jij de helft van het ouderdomspensioen krijgt dat jouw ex tijdens jullie huwelijk heeft opgebouwd. Ook staat er informatie in over het nabestaandenpensioen en wie de pensioenen uitbetaalt.

Top Tip

Het opgebouwde pensioen moet bij een echtscheiding verdeeld worden. Je verdeelt het pas wanneer je echt met pensioen gaat.

Belangrijke websites

wijzeringeldzaken.nl

Klik op de button 'uit elkaar'.

rijksoverheid.nl

Zoek op 'checklist bij scheiden of uit elkaar gaan'. Hier kun je een persoonlijke checklist samenstellen voor jouw situatie.

nibud.nl

Klik op de button 'consumenten' en ga vervolgens naar 'levenssituaties' en daarna naar 'scheiden'.

juridischloket.nl

Klik op 'onderwerpen' en kies vervolgens 'familie&relaties'. Vervolgens kun je kiezen uit echtscheiding, alimentatie of ouderschapsplan.

lbio.nl

Dit is de website voor alle informatie over alimentatie en ook het innen daarvan wanneer partner niet betaald.

belastingdienst.nl

Ga naar deze website en vul bij zoeken het woord ‘echtscheiding’ in. Daar vind je alles over fiscale regelingen en echtscheiding.

vfas.nl

De website om advocaten of bemiddelaars te vinden.

Aantekeningen

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface.

Kom je er zelf niet uit? Laat je horen.

Het team **Geld & Recht** van Surplus staat voor je klaar!

Wil je meer weten? www.surplus.nl/geld-en-recht

surplus

Geld &
Recht

